

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

22 червня 2017 р.

№21-ріш

Справа №1-26.213/38-2016

**Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу**

Адміністративна колегія Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи №1-26.213/38-2016 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції комунальним підприємством "Житлово-експлуатаційне об'єднання" (надалі – КП "ЖЕО", Підприємство, Відповідач), код ЄДРПОУ 31537375 (адреса: 55000, Миколаївська обл., м. Южноукраїнськ, вул. Паркова 5),

ВСТАНОВИЛА:

Розпорядженням адміністративної колегії Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 14.07.2016 №41-р розпочато розгляд справи №1-26.213/38-2016 за ознаками вчинення КП "ЖЕО" порушення, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції", а саме: зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку у вигляді дій, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Підставою для початку розгляду даної справи була заява, що надійшла до Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – територіальне відділення, Відділення) 14.06.2016 від громадян „(інформація з обмеженим доступом)” та „(інформація з обмеженим доступом)” (надалі - Заявники) – мешканців м. Южноукраїнська Миколаївської області, які є членами правління об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (надалі - ОСББ) "Набережна 45" (вул. Набережна Енергетиків, 45) та "Соборності 2" (пр. Соборності, 2).

Заявники скаржилися на ущемлення інтересів споживачів-громадян неправомірними, на їх думку, діями Відповідача, який надавав послуги з утримання будинків та прибудинкових територій, та органів місцевого самоврядування міста Южноукраїнська, внаслідок яких в червні 2016 року у багатоквартирних багатоповерхових будинках міста були відключені ліфти. Такими діями, вважають Заявники, вчиняються також перешкоди у діяльності новостворених ОСББ, членами яких вони є.

Комунальне підприємство "Житлово-експлуатаційне об'єднання" є юридичною особою, код у ЄДРПОУ 31537375. Діє як суб'єкт господарювання на підставі Статуту.

Засновником Підприємства є Южноукраїнська міська рада.

В Єдиному державному реєстрі Підприємство зареєстровано 08.09.2005 за №1525 120 0000 000171.

Юридична адреса: 55000, Миколаївська обл., м. Южноукраїнськ, вул. Паркова 5.

Основним видом економічної діяльності КП "ЖЕО" за кодом КВЕД 81.10 є комплексне обслуговування об'єктів.

КП «ЖЕО» здійснює діяльність з надання житлово-комунальних послуг, а саме **послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій** (прибирання внутрішньобудинкових приміщень та прибудинкової території, санітарно-технічне обслуговування, обслуговування внутрішньобудинкових мереж, утримання ліфтів, освітлення місць загального користування, поточний ремонт, вивезення побутових відходів тощо), як то передбачено пунктом 2 частини першої статті 13 Закону України "Про житлово-комунальні послуги".

Даним Законом врегульовані основні правові засади організації надання житлово-комунальних послуг.

Відповідно до визначених термінів, наведених у статті 1 цього Закону, **житлово-комунальні послуги** – це результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та перебування осіб у жилих і нежилих приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил.

Згідно пункту 1 статті 1 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" **балансоутримувач** будинку, споруди, житлового комплексу або комплексу будинків і споруд (надалі - балансоутримувач) - власник або юридична особа, яка за договором з власником утримує на балансі відповідне майно, а також веде бухгалтерську, статистичну та іншу передбачену законодавством звітність, здійснює розрахунки коштів, необхідних для своєчасного проведення капітального і поточного ремонтів та утримання, а також забезпечує управління цим майном і несе відповідальність за його експлуатацію згідно з законом.

Положення статті 24 Житлового кодексу України встановлюють, що для експлуатації державного і громадського житлового фонду створюються житлово-експлуатаційні організації, діяльність яких здійснюється на основі господарського розрахунку; житлово-експлуатаційні організації забезпечують схоронність житлового фонду і належне його використання, високий рівень обслуговування громадян, а також контролюють додержання громадянами правил користування жилими приміщеннями, утримання жилого будинку і придомової території; **жилий будинок може експлуатуватися тільки однією житлово-експлуатаційною організацією.**

Враховуючи наведене, **КП «ЖЕО»**, як балансоутримувач переданих йому багатоквартирних будинків, споруд житлового комплексу або комплексу будинків і споруд, є єдиним виконавцем послуг з утримання тих будинків, які знаходяться у нього на балансі, й прибудинкової території, та ним обслуговуються.

За результатами дослідження, здійсненого відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05 березня 2002 року №49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01 квітня 2002 року за №317/6605, з метою з'ясування підстав для визнання монопольного становища КП «ЖЕО» відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», встановлено наступне.

Товар - будь який предмет господарського обороту, в тому числі продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права.

У даному випадку товаром є **житлово-комунальні послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій** (прибирання внутрішньобудинкових приміщень та прибудинкової території, санітарно-технічне обслуговування, обслуговування внутрішньобудинкових мереж, утримання ліфтів, освітлення місць

загального користування, поточний ремонт, вивезення побутових відходів тощо), які надає КП «ЖЕО» у тих будинках, які знаходяться у нього на балансі та ним обслуговуються.

Детально *перелік послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій* визначено положеннями постанови Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 №869 "Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги". До цього переліку віднесено:

- прибирання прибудинкової території;
- прибирання сходових кліток;
- вивезення побутових відходів (збирання, зберігання, перевезення, перероблення, утилізація, знешкодження та захоронення);
- прибирання підвалу, технічних поверхів та покрівлі;
- **технічне обслуговування ліфтів;**
- обслуговування систем диспетчеризації;
- технічне обслуговування внутрішньобудинкових систем(гарячого водопостачання, холодного водопостачання, водовідведення, централізованого опалення, зливової каналізації);
- дератизація;
- дезінсекція;
- обслуговування димових та вентиляційних каналів;
- технічне обслуговування та поточний ремонт мереж електропостачання та електрообладнання, систем протипожежної автоматики та димовидалення, а також інших внутрішньобудинкових інженерних систем у разі їх наявності;
- поточний ремонт конструктивних елементів, внутрішньобудинкових систем гарячого і холодного водопостачання, водовідведення, централізованого опалення та зливової каналізації і технічних пристроїв будинків та елементів зовнішнього упорядження, що розміщені на закріпленій в установленому порядку прибудинковій території (в тому числі спортивних, дитячих та інших майданчиків);
- поливання дворів, клумб і газонів;
- прибирання і вивезення снігу, посипання частини прибудинкової території, призначеної для проходу та проїзду, протиожеледними сумішами;
- експлуатація номерних знаків на будинках;
- освітлення місць загального користування і підвалів та підкачування води;
- *енергопостачання ліфтів*

Згідно пункту 2 Порядку формування тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, що затверджений вказаною вище постановою Кабінету Міністрів України, тариф на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій є сукупною (загальною) вартістю надання таких послуг, розрахованою на основі економічно обґрунтованих планованих (нормативних) витрат з урахуванням планового прибутку та податку на додану вартість або єдиного податку.

Тариф на послуги розраховується окремо за кожним будинком залежно від запланованих кількісних показників послуг, що фактично повинні надаватися для забезпечення належного санітарно-гігієнічного, протипожежного, технічного стану будинків і споруд та прибудинкових територій з урахуванням переліку послуг згідно з додатком до цього Порядку.

Послуги надаються з урахуванням встановленого рішенням органу місцевого самоврядування тарифу, його структури, періодичності та строків надання послуг. Копія такого рішення є невід'ємною частиною договору про надання послуг.

Інформація про перелік послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, їх вартість, структуру тарифу, його зміну з обґрунтуванням її необхідності доводиться до відома споживачів у порядку, затвердженому Мінрегіоном.

Згідно пункту 11 Порядку формування тарифів на вищезазначені послуги, *витрати з технічного обслуговування ліфтів* обчислюються за певною формулою та включаються до розрахунку тарифу на утримання будинку і прибудинкової території.

Споживачами вказаного товару, а саме - житлово-комунальних послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, є **мешканці багатоквартирних будинків у межах території обслуговування КП "ЖЕО", тобто тих, які перебувають на балансі КП "ЖЕО"**.

Товарними межами ринку за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей, умов використання товару, є житлово-комунальні послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, оскільки даний товар, у певних часових межах, не має замінників.

Територіальними (географічними) межами ринку, який досліджувався, є межі частини території м. Южноукраїнська Миколаївської області, на якій розташовані багатоквартирні будинки, що знаходяться на балансі та обслуговуються КП «ЖЕО».

Мешканці будинків, які обслуговуються КП «ЖЕО» як балансоутримувачем, не можуть одержати зазначені послуги від інших суб'єктів господарювання, оскільки, як зазначено вище, кожен жилий будинок може експлуатуватися *тільки однією житлово-експлуатаційною організацією*.

Часовими межами досліджуваного ринку визначено **2013-2016 роки** – проміжок часу, протягом якого залишалися незмінними структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції.

Бар'єри вступу на ринок потенційних конкурентів - це, зокрема *адміністративні обмеження*, встановлені законодавчо. Так, відповідно до пункту 4 частини першої статті 7 Закону України "Про житлово-комунальні послуги", виконавця житлово-комунальних послуг визначає орган місцевого самоврядування. Також бар'єрами для вступу на ринок нових учасників є *економічні обмеження*, пов'язані з необхідністю створення відповідної матеріальної бази, залучення значних коштів для придбання відповідного обладнання для організації надання послуг з утримання будинків та прибудинкової території.

Враховуючи вищенаведене, встановлено, що за визначенням частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», КП «ЖЕО» у 2013-2016 роках займало **монопольне становище** на ринку надання житлово-комунальних послуг з утримання будинків та прибудинкової території у межах частини території міста Южноукраїнська Миколаївської області, де розташовані багатоквартирні будинки, які знаходяться (знаходилися) на балансі КП «ЖЕО», як таке, що на цьому ринку не мало жодного конкурента .

Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, за визначенням термінів, наведених у статті 1 Закону України "Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку", це юридична особа, створена власниками квартир та/або нежитлових приміщень багатоквартирного будинку для сприяння використанню їхнього власного майна та управління, утримання і використання спільного майна.

Співвласники багатоквартирного будинку, за визначенням, яке міститься у цій же статті даного Закону, - власники квартир та нежитлових приміщень у багатоквартирному будинку, а **представник співвласника** - фізична або юридична особа, яка *на підставі договору або закону має право представляти інтереси співвласника*.

Відповідно до статті 4 цього ж Закону, об'єднання створюється для забезпечення і захисту прав співвласників та дотримання їхніх обов'язків, належного утримання та використання спільного майна, забезпечення своєчасного надходження коштів для сплати всіх платежів, передбачених законодавством та статутними документами. Основна

діяльність об'єднання полягає у здійсненні функцій, що забезпечують реалізацію прав співвласників на володіння та користування спільним майном співвласників, належне утримання багатоквартирного будинку та прибудинкової території, сприяння співвласникам в отриманні житлово-комунальних та інших послуг належної якості за обґрунтованими цінами та виконання ними своїх зобов'язань, пов'язаних з діяльністю об'єднання. Господарче забезпечення діяльності об'єднання може здійснюватися власними силами об'єднання (шляхом самозабезпечення) або шляхом залучення на договірних засадах суб'єктів господарювання. Об'єднання є неприбутковою організацією і не має на меті одержання прибутку для його розподілу між співвласниками.

Об'єднання є юридичною особою, яка створюється відповідно до закону, має печатку із своїм найменуванням та інші необхідні реквізити, а також розрахункові рахунки в установах банку.

Стаття 22 Закону України "Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку" визначає порядок забезпечення об'єднанням утримання та експлуатації багатоквартирного будинку, користування спільним майном у такому будинку. Вона встановлює, що для забезпечення його утримання, експлуатації, користування спільним майном у ньому, включаючи поточний ремонт, утримання багатоквартирного будинку та прибудинкової території, водопостачання та водовідведення, теплопостачання і опалення, вивезення побутових відходів, об'єднання за рішенням загальних зборів має право:

- задовольняти зазначені потреби самостійно шляхом самозабезпечення;
- визначати управителя, виконавців окремих житлово-комунальних послуг, з якими усі співвласники укладають відповідні договори;
- виступати колективним споживачем (замовником) усіх або частини житлово-комунальних послуг.

Питання самостійного забезпечення об'єднанням експлуатації та утримання багатоквартирного будинку та користування спільним майном у такому будинку регулюються Господарським кодексом України в частині господарчого забезпечення діяльності негосподарюючих суб'єктів.

Самостійне забезпечення об'єднанням утримання і експлуатації багатоквартирного будинку, користування спільним майном у багатоквартирному будинку може здійснюватися безпосередньо співвласниками, а також шляхом залучення об'єднанням фізичних та юридичних осіб на підставі укладених договорів.

Закон України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку" визначає особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку, регулює правові, організаційні та економічні відносини, пов'язані з реалізацією прав та виконанням обов'язків співвласників багатоквартирного будинку щодо його утримання та управління.

За визначенням термінів, приведених у статті 1 цього Закону,

- багатоквартирний будинок - житловий будинок, в якому розташовано три чи більше квартири. У багатоквартирному будинку можуть також бути розташовані нежитлові приміщення, які є самостійними об'єктами нерухомого майна;

- допоміжні приміщення багатоквартирного будинку - приміщення, призначені для забезпечення експлуатації будинку та побутового обслуговування його мешканців (колясочні, комори, сміттекамери, горища, підвали, шахти і машинні відділення ліфтів, вентиляційні камери та інші підсобні і технічні приміщення);

- прибудинкова територія - територія навколо багатоквартирного будинку, визначена на підставі відповідної містобудівної та землепорядної документації, у межах земельної ділянки, на якій розташовані багатоквартирний будинок і належні до нього будівлі та споруди, що необхідна для обслуговування багатоквартирного будинку та задоволення житлових, соціальних і побутових потреб власників (співвласників та

наймачів (орендарів) квартир, а також нежитлових приміщень, розташованих у багатоквартирному будинку;

- співвласник багатоквартирного будинку (далі - співвласник) - власник квартири або нежитлового приміщення у багатоквартирному будинку;

- спільне майно багатоквартирного будинку - приміщення загального користування (у тому числі допоміжні), несучі, огорожувальні та несуче-огорожувальні конструкції будинку, механічне, електричне, сантехнічне та інше обладнання всередині або за межами будинку, яке обслуговує більше одного житлового або нежитлового приміщення, а також будівлі і споруди, які призначені для задоволення потреб співвласників багатоквартирного будинку та розташовані на прибудинковій території, а також права на земельну ділянку, на якій розташовані багатоквартирний будинок і належні до нього будівлі та споруди і його прибудинкова територія;

- управління багатоквартирним будинком - вчинення співвласниками багатоквартирного будинку дій щодо реалізації прав та виконання обов'язків співвласників, пов'язаних з володінням, користуванням і розпорядженням спільним майном багатоквартирного будинку.

Статтею 10 Закону України "Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку" визначено статутні органи об'єднання. Так, згідно її положень, органами управління об'єднання є загальні збори співвласників, правління, ревізійна комісія об'єднання.

Для керівництва поточною діяльністю об'єднання обирається правління. Правління має право приймати рішення з питань діяльності об'єднання, визначених статутом. Правління є виконавчим органом об'єднання і підзвітне загальним зборам. *До компетенції правління відноситься:*

- підготовка кошторису, балансу об'єднання та річного звіту;
- здійснення контролю за своєчасною сплатою співвласниками внесків і платежів та вжиття заходів щодо стягнення заборгованості згідно з законодавством;
- розпорядження коштами об'єднання відповідно до затвердженого загальними зборами об'єднання кошторису;
- укладення договорів про виконання робіт, надання послуг та здійснення контролю за їх виконанням;
- ведення діловодства, бухгалтерського обліку та звітності про діяльність об'єднання;
- скликання та організація проведення загальних зборів співвласників або зборів представників;
- призначення письмового опитування співвласників та утворення відповідної комісії для його проведення.

Згідно даних виписки із Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань *ОСББ „Соборності 2”* має ідентифікаційний код юридичної особи 40342277, місцезнаходження: 55000, Миколаївська обл., м. Южноукраїнськ, пр. Соборності, 2, внесено до Реєстру 14.03.2016.

ОСББ „Набережна Енергетиків,45” має ідентифікаційний код юридичної особи 40411099, місцезнаходження: 55002, Миколаївська обл., м. Южноукраїнськ, вул. Набережна Енергетиків, 45, внесено до Реєстру 08.04.2016.

З метою з'ясування обставин, викладених Заявниками, та зважаючи на те, що Підприємство, на дії якого вони скаржаться, є підконтрольним Южноукраїнській міській раді, що його заснувала, а також приймаючи до уваги законодавчо визначені повноваження останньої у сфері житлово-комунальних послуг, які надаються населенню, територіальним відділенням було направлено відповідну вимогу на адресу Южноукраїнського міського голови від 23.06.2016 №1-292/52-877/1.

Аналізом змісту наданої відповіді (лист від 08.07.2016 №21/02-34/2420) та доданих до неї матеріалів з'ясовано, зокрема наступне.

У зв'язку зі створенням об'єднання співвласників багатоквартирного будинку „Набережна Енергетиків, 45” та згідно рішення Южноукраїнської міської ради від 03.06.2016 №217 „Про надання згоди на списання з балансу КП ЖЕО багатоквартирного будинку №45, розташованого по вулиці Набережна Енергетиків у місті Южноукраїнську, а також створення об'єднання співвласників багатоквартирного будинку „Соборності, 2” та згідно рішення міськради від 03.06.2016 №215 "Про надання згоди на списання з балансу КП ЖЕО багатоквартирного будинку №2, розташованого на проспекті Соборності у місті Южноукраїнськ та погодження акту про списання даного багатоквартирного будинку", після списання вищевказаних будинків з балансу КП ЖЕО, ліфти за вказаними адресами знято з реєстрації у територіальному управлінні з промислової безпеки і охорони праці у Миколаївській області.

Міськрада пояснює, що на виконання вимог "Правил будови та безпечної експлуатації ліфтів", затверджених наказом Державного комітету з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду №190 від 01.09.2008, НПАОП 0.00-1.02-08 розділу 9.1 п. 9.1.6, *ліфти підлягають перереєстрації у разі зміни суб'єкта господарювання*; розділу 9.7 п. 9.7.15 *робота ліфту не допускається у разі відсутності реєстрації ліфту*.

КП "ЖЕО" припинило надання послуг з утримання житлових будинків по вул. Набережна Енергетиків, 45 та пр. Соборності, 2 з 00.00. год. 14.06.2016.

Міськрада стверджує, що з цим погодилися представники ОСББ „Набережна 45” та „Соборності 2” у відповідності до *актів приймання - передачі вищезазначених будинків від 13.06. 2016.*

Також у поясненнях зауважується, що технічне обслуговування ліфтів здійснюється підприємствами, що мають ліцензію та дозвіл на виконання робіт підвищеної небезпеки, та з якими ОСББ можуть укладати договори на таке техобслуговування.

Одночасно міськрада вказує, що договори на технічне обслуговування ліфтів та надання послуг з вивезення й складування твердих побутових відходів було укладено між КП "ЖЕО" та ОСББ „Соборності, 2” 14.06.2016, а ОСББ „Набережна Енергетиків, 45” від укладання вищевказаних договорів з КП "ЖЕО" відмовилося.

У ході провадження у даній справі територіальним відділенням також були одержані необхідні пояснення по суті справи та підтверджуючі документи безпосередньо від КП „ЖЕО” як Відповідача, а також від самих Заявників. Аналізом одержаної інформації з'ясовано такі обставини.

Роботу ліфту в багатоквартирному будинку №2 по пр. Соборності було **відновлено 16.06.2016**, з дати укладення відповідного договору між ОСББ та КП „ЖЕО” №1-16/л "На повне технічне обслуговування ліфтів".

ОСББ „Набережна Енергетиків, 45” уклало договір підряду на повне технічне обслуговування та експлуатацію ліфтів з іншим суб'єктом господарювання – приватним підприємством „ПАРК” (код ЄДРПОУ 31016089, адреса: 55001, м. Южноукраїнськ, вул. Миру, 11, к. 43) від 14.06.2015 за №1/6-16. Роботу ліфта у будинку було **поновлено 25.08.2016**.

З матеріалів дослідження ринків, які наявні у територіального відділення, вбачається наступне.

Право та спроможність КП "ЖЕО" на виконання робіт з технічного обслуговування ліфтів ґрунтується на таких дозвільних документах:

- дозвіл №355.12.48-70.32.0, виданий територіальним управлінням Держгірпромнагляду у Миколаївській області, з терміном дії з 01.10.2012 до 01.10.2017, *на виконання робіт підвищеної небезпеки під час здійснення управління нерухомим майном, а саме – монтаж, демонтаж, ремонт, технічне обслуговування (без застосування зварювання)*

устаткування підвищеної небезпеки, а саме: ліфти пасажирські в/п 320 кг, 350 кг, 400 кг, 500 кг, Україна, 2007 рік;

- дозвіл №356.12.48-70.32.0, виданий територіальним управлінням Держгірпромнагляду у Миколаївській області, з терміном дії з 01.10.2012 до 01.10.2017, *на експлуатацію машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки* під час здійснення управління нерухомим майном, а саме – ліфти пасажирські в/п 320 кг, 350 кг, 400 кг, 500 кг, перелік яких наведено у даному дозволі;

- ліцензія №574220 серії АГ, видана Інспекцією державного архітектурно-будівельного контролю у Миколаївській області, на здійснення господарської діяльності, пов'язаної із створенням об'єкта архітектури, за переліком робіт згідно із додатком.

У житловому фонді м. Южноукраїнська КП „ЖЕО” було балансоутримувачем 299 ліфтів, здійснюючи їх технічне обслуговування та ремонт ліфтів і систем диспетчеризації, а також надаючи ці послуги відносно двох ліфтів, які перебували на балансі ОСББ "Красний дом" (м. Южноукраїнськ, вул. Набережна Енергетиків, 4). Це вбачається з письмової інформації управління житлово-комунального господарства Миколаївської облдержадміністрації від 26.02.2014 №170/01-03, одержаної на звернення Відділення.

Також, само Підприємство, надаючи інформацію на вимогу Відділення від 06.06.2014 №1-292/80-931, у листі від 20.06.2014 №1578 вказало, зокрема наступне.

Протягом 2012-2013 років ним здійснювалося технічне обслуговування ліфтів виключно у м. Южноукраїнськ, а саме – 294 ліфтів у житлових будинках, які знаходяться на балансі КП "ЖЕО", 1-го ліфта адміністративної будівлі, що знаходиться на балансі КП "ЖЕО", та 2-х ліфтів ОСББ "Красний дом", згідно договору на обслуговування ліфтів.

У цьому ж листі КП "ЖЕО" також зазначило, що не має інформації щодо конкурентів на ринку послуг з технічного обслуговування та ремонту ліфтів і систем диспетчеризації будинків житлового фонду, підприємств, установ і організацій у м. Южноукраїнськ та Миколаївській області за 2012-2013 роки. Протягом цього ж періоду, за твердженням Підприємства, воно *не зазнавало конкуренції* щодо технічного обслуговування ліфтів, які знаходяться на балансі КП "ЖЕО" та ОСББ "Красний дом".

У ході розгляду справи на вимогу територіального відділення Відповідач листом від 28.03.2017 №620 висловив свою думку, що з 2015 року та по теперішній час він зазнає значної конкуренції на ринку надання послуг з технічного обслуговування ліфтів *по багатоквартирним житловим будинкам, які були списані з балансу КП "ЖЕО" внаслідок створення в таких будинках об'єднань співвласників багатоквартирного будинку (ОСББ)*. При цьому він вказує двох суб'єктів господарювання, які здійснюють відповідну діяльність у м. Южноукраїнську: МПП „ПАРК” (код ЄДРПОУ 31016089, адреса: вул. Миру, 11, кв. 43 у м. Южноукраїнську) та ТОВ „СОЛВОЛ-ЛІФТ” (код ЄДРПОУ 40584242, адреса: пр. Леніна, 6, оф. 75 у м. Южноукраїнськ). За інформацією КП "ЖЕО", станом на 31.12.2016 з 25-ти багатоквартирних будинків, у яких створено ОСББ і які були списані з його балансу, відповідні договори на технічне обслуговування ліфтів з КП "ЖЕО" уклало 10 ОСББ, інші 15 ОСББ обслуговуються вищезазначеними суб'єктами господарювання. Відповідач зауважує, що за рахунок необхідності врахування ПДВ (оскільки він є його платником, на відміну від конкурентів) в підрахунку ціни відповідної послуг, ціна КП "ЖЕО" за послуги з технічного обслуговування ліфтів є вищою, ніж пропозиції конкурентів., проте, в деяких перемовинах щодо укладення відповідних договорів КП "ЖЕО" виграє у конкурентів за рахунок довіри населення, висококваліфікованого персоналу, цілодобової диспетчерської служби та багаторічного досвіду роботи.

Наведені доводи Відповідача свідчать, що *протягом періоду часу*, коли багатоквартирні житлові будинки перебувають у нього на балансі і він у цей же час надає в них послуги з утримання будинку та прибудинкової території, то й, відповідно, технічне обслуговування ліфтів у таких будинках здійснює саме (і лише) Відповідач як виконавець послуги з утримання будинку та прибудинкової території.

Інші ж суб'єкти господарювання, яких Відповідач вважає своїми конкурентами, надають (мають можливість надавати) послуги з технічного обслуговування ліфтів у багатоквартирних будинках лише після списання таких будинків з балансу КП "ЖЕО", коли останній перестає бути виконавцем послуги з утримання таких будинків та їх прибудинкової території.

Матеріали досліджень свідчать, що населення сплачувало КП "ЖЕО" за послуги з технічного обслуговування та ремонт ліфтів і систем диспетчеризації у складі *тарифу на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій*, які надавало КП "ЖЕО", який затверджувався рішенням виконкому Южноукраїнської міської ради згідно переліку тих послуг, що формують цей тариф (зокрема від 16.05.2012 №138). Вартість технічного обслуговування ліфтів для ОСББ "Красний дом", які надає КП "ЖЕО", встановлювалася окремими рішеннями виконкому міськради (зокрема від 02.02.2011 №24).

До рішення виконкому від 16.05.2012 №138 вносилися зміни рішеннями від 15.08.2012 №281, від 22.11.2012 №410, від 19.12.2012 №475, від 15.01.2014 №04. А на підставі рішення виконавчого комітету Южноукраїнської міської ради від 14.10.2014 №237 рішення №138 від 16.05.2012 втратило чинність. У період з 01.11.2014 по 01.05.2015 діяли тарифи на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, які надає КП "ЖЕО" відповідно до рішення №237 від 14.10.2014 „Про перегляд складових тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, які надає комунальне підприємство "Житлово-експлуатаційне об'єднання". До цього рішення також вносилися зміни рішенням від 03.12.2014 №273.

Відповідно до рішення виконкому №290 від 17.12.2014 було встановлено тарифи на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкової території, які надавало КП "ЖЕО", для житлового будинку, що знаходиться за адресою вул. Набережна Енергетиків, 45.

Згідно рішення виконкому від 15.04.2015 №74 рішення від 14.10.2014 №237 втратило чинність і затверджено нові тарифи для всіх груп споживачів, які діли з 01.05.2015, згідно додатку 1 даного рішення, а згідно додатку 2 – діють з 01.12.2015.

Згідно статті 16 Закону України „Про житлово-комунальні послуги”, **порядок надання цих послуг, їх якісні та кількісні показники мають відповідати умовам договору та вимогам законодавства.**

У відповідності з частиною першою статті 19 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" відносини між учасниками договірних відносин у сфері житлово-комунальних послуг здійснюються **виключно на договірних засадах.**

За визначенням статті 626 Цивільного кодексу України, **договором є домовленість** двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків. Договір є двостороннім, якщо правами та обов'язками наділені обидві сторони договору. Згідно статті 629 Кодексу, **договір є обов'язковим для виконання сторонами.**

Стаття 29 Закону України "Про житлово-комунальні послуги", яка регламентує особливості укладання договорів у багатоквартирному будинку, передбачає, що договір на надання житлово-комунальних послуг (крім послуг з централізованого опалення, послуг з централізованого постачання холодної води, послуг з централізованого постачання гарячої води, послуг з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем) у багатоквартирному будинку укладається між власником квартири, орендарем чи квартиронаймачем та балансоутримувачем або уповноваженою ним особою.

До *істотних умов договору* між виконавцем/виробником та споживачем на надання житлово-комунальних послуг стаття 26 Закону України „Про житлово-комунальні послуги” відносить у тому числі й *строк дії договору* а також *умови зміни, пролонгації, припинення дії договору.*

Одночасно частина 6 цієї ж статті передбачає, що у разі зникнення потреби в отриманні послуги або відмови споживача від користування послугою виконавця/виробника споживач має право *розірвати договір у порядку, встановленому законом.*

Послуги **громадянам з утримання будинків і споруд та при будинкових територій** КП „ЖЕО” надає **згідно укладених між ними договорів**, де предметом договору є забезпечення виконавцем (КП „ЖЕО”) надання вищезазначених послуг (за конкретною адресою), а споживачем (зокрема власником (наймачем) квартири (житлового приміщення в гуртожитку) – забезпечення своєчасної оплати таких послуг за встановленим тарифом у строк та на умовах, що передбачені цим договором. Виконавець надає послуги відповідно до встановленого рішенням органу місцевого самоврядування тарифу, його структури, періодичності та строків надання послуг, копія якого додається до цього договору. Розмір щомісячної плати за надані послуги на дату укладення договору становить суму в розмірі затверджених тарифів за 1 м кв. згідно займаної площі. У договорах встановлюється *строк дії* і зазначається, що у разі, коли за місяць до закінчення дії цього договору однією із сторін не заявлено у письмовій формі про розірвання договору або необхідність його перегляду, цей договір вважається щороку продовженим. У договорах передбачається *можливість їх дострокового розірвання у разі настання таких випадків:*

- переходу права власності (користування) на квартиру (житлове приміщення у гуртожитку), нежитлове приміщення у житловому будинку (гуртожитку) до іншої особи;
- невиконання його сторонами умов цього договору.

Нормами цивільного законодавства України законодавчо закріплені правові підстави для зміни або розірвання договору, а також правовий механізм вчинення таких дій.

Так, згідно статті 651 Цивільного кодексу України зміна або **розірвання договору допускається лише за згодою сторін**, якщо інше не встановлено договором або законом. Договір може бути змінено або розірвано **за рішенням суду на вимогу однієї із сторін** у разі істотного порушення договору другою стороною та в інших випадках, встановлених договором або законом.. У разі односторонньої відмови від договору у повному обсязі або частково, *якщо право на таку відмову встановлено договором або законом*, договір є відповідно розірваним.

Відповідно ж до приписів статті 653 ЦК України, яка визначає правові наслідки зміни або розірвання договору, у разі розірвання договору зобов'язання сторін припиняються. **При розірванні договору зобов'язання припиняється з моменту досягнення домовленості про розірвання договору.** Якщо договір розривається у судовому порядку, зобов'язання припиняється **з моменту набрання рішенням суду про розірвання договору законної сили.**

Статтею 654 даного Кодексу регламентовано, що ***розірвання договору вчиняється в такій самій формі, що й договір, що розривається***, якщо інше не встановлено договором або законом чи не впливає із звичаїв ділового обороту.

У даному випадку територіальним відділенням при розгляді справи не набуто свідчень того, що чинні договори на надання послуг з утримання будинків та прибудинкових територій, за якими КП "ЖЕО" здійснювало забезпечення мешканців м. Южноукраїнська, зокрема Заявників, у тому числі й послугами ліфтів як складовою послуг з утримання будинків та прибудинкових територій, були розірвані у передбаченому законодавством порядку – за домовленістю сторін, оформленою письмово, або ж в судовому порядку. Також відсутні докази припинення договірних відносин у зв'язку із закінченням терміну дії укладених договорів. На запит Відділення з цього приводу була одержана інформація за підписом голови правління ОСББ „Набережна Енергетиків 45” Малої Л.Ю. (лист від 15.09.2016 №19) про те, що власники (наймачі) квартир будинку по вул. Набережна Енергетиків 45 будь-яких

листів, додаткових угод, попереджень тощо стосовно припинення дії чи розірвання договорів про надання послуг з утримання будинку і споруд та прибудинкових територій від КП „ЖЕО” не отримували. Аналогічні пояснення, підписані головою правління Пахотіним С.М., були одержані Відділенням також від ОСББ „Соборності 2”.

У якості причини припинення надання зазначених послуг Відповідачем наводиться така обставина, як зняття ліфтів з реєстрації у зв'язку зі зміною балансоутримувачів будинків, у яких вони розташовані (перехід від КП "ЖЕО" до ОСББ, які створені за вищенаведеними адресами будинків), а також погодження *представників* ОСББ „Набережна Енергетиків, 45” та „Соборності, 2” з припиненням надання послуг з утримання будинків та прибудинкових територій *у відповідності до актів* приймання-передачі багатоповерхових житлових будинків.

Слід відзначити, що наведені обставини *не можуть розглядатися як законодавчо визначені (нормами Цивільного кодексу України, Закону України „Про житлово-комунальні послуги”) підстави для припинення дії чи розірвання укладених між КП" ЖЕО" та мешканцями квартир договорів.*

Звернення ж до Відділення зі скаргою членів правління згаданих ОСББ свідчать, навпаки, про *незгоду (непогодження) громадян* з припиненням надання їм відповідних послуг, ущемлення інтересів громадян такими діями Підприємства.

Заявник надав до Відділення копію звернення ОСББ „Соборності, 2” на адресу КП „ЖЕО” від 07.06.2016 №6 з проханням продовжити забезпечувати надання житлово-комунальних послуг мешканцям будинку з моменту передачі проектно-технічної документації на будинок до кінця червня 2016 року. Однак, Відповідач не взяв до уваги це звернення, й у письмовій відповіді ОСББ від 15.06.2016 №1538 наполягав на своєму праві зупинити надання послуг з утримання будинку.

Стосовно *представництва* інтересів слід взяти до уваги наступні положення законодавства, які, вочевидь, не були враховані Підприємством.

Стаття 237 Цивільного кодексу України надає визначення поняття представництва та вказує на правові підстави його виникнення. Так, представництвом є правовідношення, в якому одна сторона (представник) зобов'язана або має право вчинити правочин від імені другої сторони, яку вона представляє. Представництво виникає на підставі договору, закону, акта органу юридичної особи та з інших підстав, встановлених актами цивільного законодавства.

Стаття 238 ЦК передбачає, які правочини може вчиняти представник: представник може бути уповноважений на вчинення лише тих правочинів, право на вчинення яких має особа, яку він представляє. Представник не може вчиняти правочин, який відповідно до його змісту може бути вчинений лише особисто тією особою, яку він представляє.

Приведені законодавчі норми свідчать про те, що представництво має ґрунтуватися на підставах, визначених законодавством.

Отже, підписи в актах приймання - передачі житлових будинків певних осіб – членів правління ОСББ „Соборності-2” *„(інформація з обмеженим доступом)”*, та членів правління ОСББ „Набережна Енергетиків, 45” *„(інформація з обмеженим доступом)”*, з висновками комісії про припинення надання послуг по утриманню даних житлових будинків з прибудинковою територією, не є належним свідченням того, що ці особи діяли як представники кожного із співвласників багатоквартирних будинків. Наявність відносин представництва між ними, у розумінні цивільного законодавства, не підтверджена жодними доказами.

Тому, з представлених Відділенню актів приймання-передачі не вбачається погодження громадян – власників квартир, контрагентів КП „ЖЕО” за договорами про надання послуг з утримання будинку та прибудинкової території (за якими споживачі

одержували послугу з технічного обслуговування ліфтів як складову утримання будинку) з припиненням надання їм відповідних послуг за цими договорами.

Таким чином, наявні у справі матеріали свідчать про те, що **КП "ЖЕО" не мало обґрунтованих, передбачених законодавством та договором підстав для припинення з 14.06.2016 виконання своїх зобов'язань перед споживачами – громадянами за укладеними з ними раніше та чинними договорами про надання послуг з утримання житлових будинків по вул. Набережна Енергетиків, 45 та просп. Соборності, 2.**

Наслідком таких дій, які не відповідають законодавству, стало позбавлення громадян відповідних послуг, неможливість користуватися ліфтами у багатоповерхових будинках, де вони мешкають, чим ущемлені їх інтереси як споживачів.

Так, будинок за адресою вул. Набережна Енергетиків, 45 є 14-поверховим, загальна кількість його співвласників – 167 осіб, так само як і будинок №2 по пр. Соборності теж 14-ти поверховий, де мешкають 144 особи (за інформацією відповідних ОСББ).

Тобто неправомірні дії Відповідача призвели до ущемлення інтересів значної кількості споживачів його послуг.

За визначенням частини першої статті 13 Закону України „Про захист економічної конкуренції” таке ущемлення інтересів чи навіть можливість його настання є кваліфікуючою ознакою порушення у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку.

Так, відповідно до вказаної норми Закону, зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Частиною третьою цієї ж статті даного Закону встановлено, що зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Відповідно до пункту 2 статті 50 Закону України „Про захист економічної конкуренції” зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.

За умов значної конкуренції на ринку наведені дії КП "ЖЕО" були б неможливими, оскільки, маючи зацікавлення продавати свій товар, КП "ЖЕО" мало б вживати заходів щодо недопущення ущемлення інтересів споживачів – контрагентів за укладеними з ним договорами, оскільки за наявності у споживачів альтернативних варіантів вони б легко задовольнили свій попит на даний товар (послугу) у іншого його (її) продавця (надавача), а той суб'єкт господарювання, який вдається до порушення прав споживача, втратив би покупців, які б перейшли на обслуговування до іншого суб'єкта господарювання – конкурента КП "ЖЕО".

На подання з попередніми висновками у справі від 16.03.2017 №1-06/42-пв, одержане Відповідачем 24.03.2017, ним було надано свої доводи та пояснення (лист від 31.03.2017 №645), у яких заперечується вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Так, зокрема КП "ЖЕО" висловлює думку про наявну альтернативу своїм послугам з утримання будинку та прибудинкової території, у вигляді можливості у мешканців багатоквартирного будинку створити ОСББ та реалізувати право на управління будинком через органи ОСББ, або ж можливості укласти співвласникам договір з управляючою компанією. Тим самим, вважає він, висновок щодо його монопольного становища на ринку, про який йдеться у справі, є некоректним.

З цього приводу слід зауважити, що Відділенням не заперечується наявність у громадян можливостей, про які вказує Відповідач. Однак у справі досліджуються інші обставини: становище КП "ЖЕО" саме у тих часових межах, коли багатоквартирні житлові будинки перебували (перебувають) у нього на балансі і саме він надає в цих будинках послуги з їх утримання, складовою яких, згідно законодавства, є й технічне обслуговування ліфтів. Тобто доводи Відповідача не спростовують висновку щодо монопольного становища КП "ЖЕО" у тих товарних, територіальних та часових межах ринку, про який детально викладено у даному рішенні територіального відділення.

Також Відповідач, з посиланням на ряд положень законодавства та Типового статуту ОСББ, робить висновок, що співвласники відповідних багатоквартирних будинків доручили правлінню ОСББ та його голові реалізувати їх право на припинення надання послуг з утримання будинку та прибудинкової території, з моменту передачі будинку та технічної документації по ньому.

Однак Відділення, за обставин, викладених вище по тексту даного рішення, вважає це твердження КП "ЖЕО" таким, що не відповідає ні наявним у справі матеріалам, ні положенням чинного законодавства. Жодним доказом висновок Відповідача не підтверджується.

Набуті у ході розгляду справи матеріали свідчать, що припинення надання послуг з боку Відповідача у даному випадку відбулося з порушенням вимог цивільного законодавства, які визначають процедуру припинення договірних відносин, а також тих, які встановлюють правовий механізм реалізації відносин представництва між учасниками цивільних правовідносин

Таким чином, з огляду на наявність монопольного становища КП „ЖЕО” на ринку послуг з утримання будинків та прибудинкових територій в територіальних межах зони обслуговування житлових будинків та прибудинкових територій м. Южноукраїнськ Миколаївської області, закріплених за Підприємством (які знаходяться /знаходилися у нього на балансі), дії КП „ЖЕО”, які полягали у припиненні надання мешканцям багатоквартирних багатоповерхових будинків м. Южноукраїнська за адресами: вул. Набережна Енергетиків, 45 та пр. Соборності, 2 послуг з технічного обслуговування ліфтів, які є складовою послуги з утримання будинку та прибудинкової території, які надавалися згідно укладених між ними договорів, внаслідок чого споживачі були позбавлені можливості користуватися ліфтами, є **порушенням законодавства про захист економічної конкуренції**, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку шляхом вчинення дій, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

За вчинення порушення, передбаченого пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», відповідно до абзацу другого частини першої, абзацу другого частини другої статті 52 цього Закону, органи Антимонопольного комітету України накладають штрафи на суб'єктів господарювання – юридичних осіб у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

За інформацією Підприємства, наданою листом від 02.02.2017 №178, розмір чистого доходу КП "ЖЕО" від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2016 рік, згідно даних Звіту про фінансові результати за формою 2, становив „*інформація з обмеженим доступом*)”.

При визначенні розміру штрафу враховано, зокрема наступні обставини:

- Відповідач раніше не притягувався до відповідальності за вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції;

- діями Відповідача, що розглядаються у даній справі, ущемлені інтереси широкого кола споживачів.

Виходячи з наведеного, на підставі статей 12, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статті 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пункту 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 №32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за №291/5482, пункту 33 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 №5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за №90/299, адміністративна колегія Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ВИРІШИЛА:

1. Визнати, що комунальне підприємство "Житлово-експлуатаційне об'єднання", код ЄДРПОУ 31537375 (адреса: Миколаївська обл., м. Южноукраїнськ, вул. Паркова, 5) займало монопольне (домінуюче) становище у 2013-2016 роках на ринку послуг з утримання будинків та прибудинкових територій в територіальних межах зони обслуговування житлових будинків та прибудинкових територій м. Южноукраїнськ Миколаївської області, які знаходяться/знаходилися у нього на балансі, як таке, що не мало жодного конкурента на цьому ринку.

2. Визнати дії комунального підприємства "Житлово-експлуатаційне об'єднання", які полягали у припиненні надання мешканцям багатоквартирних багатопверхових будинків м. Южноукраїнська за адресами: вул. Набережна Енергетиків, 45 та пр. Соборності, 2 послуг з технічного обслуговування ліфтів, які є складовою послуги з утримання будинку та прибудинкової території, які надавалися згідно укладених між ними договорів, внаслідок чого споживачі були позбавлені можливості користуватися ліфтами, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку шляхом вчинення дій, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За вчинення порушення, вказаного у пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на комунальне підприємство "Житлово-експлуатаційне об'єднання" штраф відповідно до абзацу другого частини другої статті 52 Закону України "Про захист економічної конкуренції" в розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

4. Зобов'язати комунальне підприємство "Житлово-експлуатаційне об'єднання" надавати до Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України періодично, раз на місяць, станом на перше число кожного місяця, протягом шести місяців з дня одержання даного рішення у справі, інформацію стосовно фактичного функціонування (роботи) ліфтів за адресами всіх багатоквартирних житлових будинків, що перебувають у нього на балансі, та з мешканцями яких існують договірні відносини щодо надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкової території.

При цьому, у разі, якщо робота ліфтів припинялася з будь-яких причин, надавати обґрунтовані пояснення щодо заходів, вжитих з метою відновлення надання послуг у повному обсязі та проведених зі споживачами перерахунків.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання цього рішення.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу надіслати до Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення адміністративної колегії Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України може бути оскаржено до господарського суду Миколаївської області у двомісячний строк з дня його отримання.

**Голова адміністративної колегії
Миколаївського обласного
територіального відділення
Антимонопольного комітету України**

В. Харченко

ПОГОДЖЕНО:

Секретар колегії _____

Н. Ключук

Члени колегії: _____

О. Концуренко

Ю. Іванковська

ОЗНАЙОМЛЕНО:

Заст. голови _____

П. Тимків

Гол. експерт-
юрисконсульт ВДР-1 _____

І. Войтенкова

Гол. експерт-
юрисконсульт ВДР-2 _____

С. Кравченко

ВИКОНАНО:

Нач. ВДР-1 _____

О. Концуренко

В матеріалах **наявна відсутня** інформація з обмеженим доступом _____
 (непотрібне закреслити) (підпис виконавця)